

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této elektronické publikace nesmí být reprodukována nebo šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu vykonavatele majetkových práv k dílu, kterého je možné kontaktovat na adrese: Nakladatelství Masarykovy univerzity Munipress, Rybkova 19, 602 00 Brno.

All rights reserved. No part of this e-book may be reproduced or transmitted in any form or by any means without prior written permission of copyright administrator which can be contacted at Masaryk University Press, Žerotínovo náměstí 9, 601 77 Brno.

Jan Zouhar kočující

Josef Petrželka – Dagmar Pichová

Je nám ctí připomenout zde alespoň stručně divadelní kariéru našeho milého kolegy Jana Zouhara, a to na základě dochovaných záznamů, dobových svědectví a vzpomínek spoluherců.

Ačkoliv se mladý Jan vyučil češtinářem a z nouze také filosofem, srdce ho vždy táhlo na prkna, která znamenají svět. Po jistých hereckých zkušenostech v minulém tisíciletí, jež však nejsou z důvodu časového odstupu ověřitelné nezávislými zdroji, se touha jeho srdce začala výrazněji naplňovat až v tomto miléniu.

V roce 2000 dostal svou první roli v nově založené kočující Divadelní společnosti při Katedře filosofie FF MU, a to ve hře *Jan Hus a Stanislav ze Znoyma*. Filosoficky vyhraněná role nominalistického požárníka vyžadovala velkou sebekázeň. Pro její věrohodné ztvárnění bylo totiž nutno vytěsnit jakékoli, byť podvědomé realistické myšlenky a plně se soustředit pouze na konkrétní, jednotlivé, fyzické ohně. Toto myšlenkové soustředění bylo navíc ještě třeba koordinovat s náročnou fyzickou akcí samotného procesu hašení. Jan to zvládl natolik suverénně a přesvědčivě, že nikdy v žádném sále na světě a při žádném představení se diváci necítili tak bezpečně před jednotlivými požáry.

Takový výkon zcela po právu přinesl Janu Zouharovi lukrativní nabídku trvalého angažmá v souboru. Jan nabídku přijal, i když si tím zvolil nejistou existenci herce kočující Divadelní společnosti. Hned v následujícím roce ho čekala již zásadní role ve hře *Hydrikos a Pýrenka*, majestátní Anaxagorás. V této roli prokázal Jan šíři svého hereckého rejstříku – místo triviálního hašení ohně vodou totiž ztvárnil nejvyšší moudrost, která dokázala vodu (*hydór*) a oheň (*pýr*) spojit v jednotu manželského svazku hlavních postav. Už tady bylo zřejmé, že Jan Zouhar v míře nejvyšší splňuje požadavky na představitele filosofického hereckého stylu, disponuje dramatickým myšlenkovým pohybem, jasnou a zřetelnou mluvou a úctou k filosofickému obsahu.

Jan Zouhar jako nominalistický požárník

V roce 2002 pak získal vysněnou roli každého filosofujícího herce a hráčícího filosofa – stal se samotným Sókratem ve hře *Filosof(ie) a žena*. Tato role je právem považována za jeden z vrcholů divadelní činnosti Jana Zouhara. Životní i filosofické zkušenosti mu umožnily věrohodně představit muže, který byl zároveň nekompromisním filosofem a kompromisním manželem proslulé Xanthippy. Předvedl zde nejjemnější psychologické nuance filosofického milostného trojúhelníku, a to s dadaistickou lehkostí. Právě díky této schopnosti byl vzápětí postaven před ještě těžší úkol. V hlavní roli dokáže zářit téměř každý, protože k tomu má mnoho příležitostí. Ale ztvárnit osobnost a filosofický systém Davida Huma během jediné repliky a necelé minuty – teprve to dokazuje velikost herce! Přetrvávající vzpomínky diváků a diváček na Janova Huma v *Návštěvě u Kanta* z roku 2003 dokazují, že Jan to zvládl. I mnozí kantovci v hledišti přiznávali, že Janův Hume nejenže probudil Kanta z dogmatického spánku, ale dokonce jej umělecky zastínil.

Po humovském intermezzu přichází další vrchol divadelní kariéry Jana Zouhara. Postava Willarda ve hře *BRAIN MAN aneb Ať žije evoluce!* byla psána přímo na tělo již etablovaného barda. Nikdo méně zkušený by nedokázal dostatečně věrohodně organicky propojit Willardovu genialitu a jeho šílenost, hluboké pochopení věcí a úplatné zaryté mlčení.

Jan Zouhar v roli Sókrata

Bohužel v následujících několika letech se nepodařilo vytvořit roli, jež by byla hodna Jana Zouhara. Až v roce 2009 přichází etapa skvěle vykreslených charakterních rolí a postav, jež jsou obtížné opět tím, že bylo nutno vyjádřit celou jejich psychologii několika slovy či několika kroky na jevišti. V *Kladivu na časoděj* dokonce neměl Jan příležitost divákům se ukázat, musel si získat jejich pozornost pouze hlasem, ovšem hlasem nikoho menšího než mocného Ducha filosofie. Ve hře *Možný svět nutně nestačí* vstoupil *in persona* na divadelní prkna jako policista, znovu psychologicky velmi komplexní – rázný a rozhodný a zároveň nechápající a zmatený.

Hned další dvě role čekaly Jana Zouhara v roce 2010, v obou dále rozvíjel své předchozí kreace. V roli strážce v *Obcování s Ústavou* pokračoval v linii rolí veřejných činitelů, kteří mají s filosofií spíše potíže, zatímco v kuse nazvaném *Pro dobrou věc* se naopak představil rolí typického filosofa.

Konečně v roce 2012 se objevil v poslední premiéře, hře *Tlachapoud*, v ambivalentní a náročné dvojroli uklízeče/krále, což byly v jeho dramatické tvorbě zcela nové typy. Tento příslib proměny Janových hereckých schopností však zůstal nenaplněn.

Od roku 2012 brněnské filosofické publikum marně čeká na další vystoupení Jana Zouhara. Doufejme, že se opět vrátí ke svým osvědčeným hereckým kreacím i k novým divadelním výzvám.